

Endeligt referat af § 71-tilsynets møde med Odense Kommunes Børn- og Familieafdelingen

1. Indledning

Den 31. januar 2011 holdt § 71-tilsynet et møde med Odense Kommunes Børn- og Ungeudvalg/Børn- og Familieafdeling om kommunens tilsyn med private og kommunale opholdssteder/botilbud og plejefamilier på børn- og ungeområdet.

2. Tilsynet udtaler

§ 71-tilsynet har noteret sig, at kommunen finder, at der er kommet mange nye og anvendelige redskaber via lovgivningen Barnets reform, og at der ikke p.t. er behov for yderligere regler, men ro til at implementere de nuværende.

3. Tvangsanbringelser

Odense Kommune havde ca. 80 nye anbringelser i 2009 heraf ca. 25 tvangsanbringelser. Tallet er for nedgående, da kommunen har meget fokus på alternative tilbud til anbringelser. I alt har kommunen ca. 500 anbringelser, og dette antal er forholdsvis stabilt.

	2006	2007	2008	2009	2010 (½ år)
Frivilligt	101	414	386	395	38
Tvang	13	59	65	80	11
Tvang i %	11 %	12 %	14 %	17 %	22 %

Odense Kommune har følgende anbringelsessteder:

- 2 kommunale børnehjem
- 1 børnehjem med driftsoverenskomst
- 2 private ungdomsinstitutioner med samarbejdsaftale
- Plejefamilier (22 nye i 2010)
- 9 private opholdssteder.

Kommunen oplyste, at der bliver flere mindre børn, der bliver tvangsanbragt, og at dette er en bevidst strategi, fordi man har fokus på tidlig indgriben. Det betyder blandt andet, at kommunen nogle gange allerede under graviditeten igangsætter papirarbejdet vedr. en tvangsanbringelse, således at barnet kan fjernes ved fødslen.

P.t. har kommunen gennemført 1 tvangsadoption, og 2-3 sager er formentlig på vej.

Anbringelsesgrundlag

Odense Kommune har siden 2002 arbejdet ud fra nogle overordnede rammer for anbringelser af børn og unge for dermed at sikre kvaliteten og børneperspektivet.

Kommunen opererer med 3 grupper af børn:

1. Børn med specifikke behov (anbringes ikke)
2. Børn med væsentlige behov (fokus på alternative indsatser)
3. Børn i åbenbar risiko (anbringes enten frivilligt eller ved tvang).

Dette giver en tydelig afklaring for både socialrådgiverne og politikerne.

Endvidere har afdelingen udarbejdet standarder for § 50-undersøgelser, handlingsplaner og indstillinger om tvangsanbringelser til Børn- og Ungeudvalget for at sikre ensartethed og dermed sammenlignelighed i sagerne. Endvidere er der siden 2008 udført en årlig effektmåling på kvalitet i handlingsplanarbejdet. Yderligere benyttes en backup for den enkelte socialrådgiver, sådan at der altid er en leder inde over den konkrete sagsbehandling. Endelig har Odense Kommune 2 centrale visitationsenheder, dels en for familieplejeanbringelser, dels en for institutionsanbringelser.

Nomadefamilier

Problematikken omkring nomadefamilier håndterer kommunen på forskellig vis. Hvis kommunen har mistanke om, at en nomadefamilie er ved at flytte, vil kommunen fremme sagsbehandlingen mest muligt for at træffe afgørelsen om evt. tvangsanbringelse inden flytning. Her er lovændringen vedr. § 50-undersøgelserne om, at undersøgelsen *så vidt muligt* skal ske i samarbejde med forældrene, nyttig.

Er der tale om en tilflyttende familie med et hyppigt flyttemønster, vil kommunen prioritere disse sager højt. I tilfælde, hvor en velkendt nomadefamilie flytter ud af kommunen, ringer forvaltningen altid til den nye kommune og overleverer sagen, evt. ved personlig fremmøde.

Klagesager

I 2009 havde kommunen 42 tvangssager, som endte med en klage. Heraf fik kommunen medhold af Ankestyrelsen i 35 af sagerne. De resterende sager handlede om, at tidsfrister ikke var overholdt, men ikke selve grundlaget for anbringelsen. Efterfølgende har forvaltningen haft et dialogmøde med Ankestyrelsen for at klarlægge grundlaget med hensyn til frister.

Tilsynet spurgte, om forvaltningen brugte klagesagerne til at gå i dialog med forældrene efterfølgende. Det gør man af og til, men forvaltningen oplever ofte, at det er bestemte advokater, som søger at fremme klagesager.

Tilsyn

Kommunens tilsyn består af:

- Driftstilsyn med egne døgntilbud – 1 gang årligt samt uanmeldt efter behov, overordnet koncept for dette er udarbejdet.
- Driftstilsyn med private opholdssteder i kommunen – flere gange årligt både anmeldt og uanmeldt.
- Driftstilsyn med plejefamilier – 1 gang årligt + samtale med barnet.

Kommunen har 4 hovedprincipper for driftstilsynet med egne tilbud:

1. *Et kontrolaspekt* – skal fastlægge, om gældende lovgivning overholdes, og om tilbudets målgruppe, ledelse m.v. er i overensstemmelse med det grundlag, som byrådet har vedtaget.
2. *Et kvalitetsaspekt* – lever tilbuddet op til de faglige standarder i opgavevaretagelsen, som er fastsat af kommunen.
3. *Et udviklingsperspektiv* – der bidrager til den fortsatte udvikling af tilbuddets rammer og indhold, så det passer til børnenes og familiernes behov.
4. *Dialog* – tilsynet udføres i tæt dialog med institutionen, børnene og forældrene.

Magtanvendelse

	2007	2008	2009	2010
Birkelund	3	30	6	7
Korsløkke	3	16	53	7
Ravnebjerghus	9	9	6	-
Sanderumhus	2	48*	18	8
Seden Enggaard	-	-	40	12
I alt	17	103	123	34

* Bortset fra 1 magtanvendelse, der er accepteret efter bestemmelserne om nødværge, er alle øvrige indberetninger vurderet til at ligge inden for det tilladte i bekendtgørelsen om magtanvendelser i forhold til børn og unge. Indberetningerne i 2007-2009 er vurderet af ledelsen i Dag & Døgn og godkendt af B&U- udvalget. Indberetningerne i 2010 er foreløbigt vurderet af driftstilsynet.

Vedrørende stigningen fra 2007 til 2008 oplyste kommunen, at det blandt andet skyldtes, at man ikke var så opmærksom på, hvorvidt der var tale om magtanvendelse eller ej i 2007, men var blevet mere bevidst om dette i 2008 og dermed registreringen heraf. Derudover ændrede en af institutionerne børnegruppe fra 2007 til 2008.

Faldet i 2010 forklarer kommunen ved, at man har haft stor fokus på at håndtere konflikterne, inden det resulterer i magtanvendelse.

Den primære form for magtanvendelse er fastholdelse og at føre den unge bort.

Lovgivningen

§ 71-tilsynet spurgte til de gældende regler og eventuelt behov for nye regler. Hertil svarede kommunen, at man har fået mange nye redskaber via lovgivningen, som er anvendelige. Vurderingen er, at der ikke er brug for yderligere regler p.t., men ro til at implementere de nuværende.

For så vidt angår implementeringen af barnets reform har det medført:

- Skærpet underretningspligt, hvilket har betydet underretninger og øget tidspres.
- Udvidelse af tilbuddet om konsulentbistand og familieplanlægning har medført et øget pres på forvaltningen.
- Udvidelse og detaljering af krav til indholdet af kommunens tilsyn har medført øget tidsforbrug.
- Øgede støttemuligheder til over 18-årige har givet flere nye afgørelsesmuligheder og øget sagspres.
- Klageret til børn fra 12 år – har givet øget pres på børnene, og ikke alle er interesserede i partshøring var erfaringen.

4. Opfølgning på mødet og yderligere svar

§ 71-tilsynet har efterfølgende lavet et referat af mødet med Odense Kommune og har stillet nogle opfølgende spørgsmål, hvoraf svarene fremgår af det følgende:

Anbringelser

Det er vanskeligt at nævne en "typisk anbringelse", men ofte er der tale om børn i alderen 7 - 17 år med udad reagerende adfærd og manglende omsorgsevne hos forældrene. Langt de fleste anbringelser sker med samtykke fra forældrene, og godt halvdelen af anbringelserne sker i plejefamilie. Øvrige anbringelser fordeler sig primært over døgninstitutioner, opholdssteder, efterskoler og eget værelse. Nedenstående er udtræk fra Ankestyrelsens anbringelsesdatabase:

- ca. 78 % af de aktuelle anbringelser i Odense vedrører børn i alderen 7 - 17 år. Til sammenligning er det på landsplan ca. 86 %, der er i alderen 7-17 år.
- ca. 80 % af de aktuelle anbringelser i Odense er frivillige anbringelser, dvs. med samtykke fra forældrene og den unge over 15 år. Til sammenligning er det på landsplan ca. 83 %, der er frivillige.
- ca. 53 % af de aktuelle anbringelser i Odense vedrører børn, der er anbragt i plejefamilie. Til sammenligning er det på landsplan ca. 50 %, der er anbragt i plejefamilie.

I følge Ankestyrelsen anbringelsesdatabase (opgjort i 2009 og vedr. hele landet) er de væsentligste udslagsgivende årsager til anbringelsen:

- vedr. forældrene: Ingen omsorg (afsoning, barnet/den unge smidt ud), voldsom disharmoni i hjemmet og misbrug hos forældrene
- vedr. barnet/den unge: Udad reagerende adfærd og/eller tilpasningsproblemer, skoleproblemer samt problemer i fritid og /eller venskaber, netværk mv.

Søskende

Vi har ingen tal på antal søskendesager, idet journalsystemet er på enkeltpersonsager og ikke familiesager.

I sager hvor søskende er anbragt flere forskellige steder, bliver der med udgangspunkt i handleplanen arbejdet på, at børnene bibeholder eller får kendskab til hinanden, f.eks. ved fælles søskendesamvær, hvor anbringelsesstederne søger for, at børnene er på besøg hos hinanden og/eller ved, at der planlægges fælles samvær mellem forældrene og alle børnene i familien.

Ventetid

I småbørnsområdet(0- 6 år afd.) er ventetiden fra 0 dage til 5-6 uger. Kun i ganske få tilfælde får PPR en indstilling på et barn, hvor vi ikke er klar over, at indstillingen er på vej. Det betyder, at PPR næsten altid har været i kontakt med forældre og pædagoger inden indstillingen, og at vi derfor betragter sagen som startet. Såfremt ventetiden defineres som den tid, der går fra henvendelse til første (uformelle) møde mellem forældre, pædagoger og PPR - så er ventetiden mellem 1 -3 uger. Der, hvor de 5-6 uger (i værste fald) kommer i spil, er, hvor vi har mødt forældre og pædagoger, og indtil vi ser barnet (eller hvad interventionen nu er).

I skoleområdet (6-18 års afd.) er ventetiden på en undersøgelse oftest 2-3 mdr. Fra henvendelse fra lærer/pæd./forældre eller skoleledelse til første intervention (kontakt mellem PPR, skole og forældre) går der mellem 1-3 uger. Herefter kan der gå mellem 2-3 mdr. inden undersøgelse iværksættes. I ganske enkelte tilfælde kan der gå op 6-8 måneder, og en sådan prioritering er sket i et samarbejde med skoleledelsen. Skoleledelse og psykolog samstemmer ligeledes, hvis der er sager som vurderes at skulle fremrykkes.

Samarbejde med sundhedssystemet

I redegørelsen tages udgangspunkt i de relevante afdelinger, hvor der kan være et samarbejde i forbindelse med anbringelser af børn og unge.

Børn- og Familieafdelingen har generelt et godt samarbejde med såvel Børnehospitalet, Svangreklinikken i Gynækologisk Obstetriske Afdeling D, samt Det Børne- og Ungdomspsykiatriske Hus på Odense Universitetshospital.

Siden 2004 har der på OUH været et Familiecenter med et tværfagligt team bestående af jordemoder, obstetriske speciallæge, obstetriske sygeplejerske, socialrådgiver og psykolog. Dette center har varetaget den forebyggende svangreomsorg for særligt sårbare gravide med svære psykiske eller sociale problemer, samt

unge gravide under 18 år. For borgere i Odense Kommune har dette center arbejdet tæt sammen med socialrådgivere og sundhedsplejersker i Børn- og Familieafdelingen. Dette center har tidligere også håndteret svangreomsorgen for gravide med rusmiddelproblemer. Aktuelt er der ifølge aftale mellem regeringen og regionerne netop oprettet et Familieambulatorium, der har til opgave at forebygge og behandle rusmiddelskader i fosterlivet. Kommunen forventer også her et godt og tæt samarbejde.

Samarbejdet med H.C. Andersen Børnehospital og Børn- og Familieafdelingen fungerer optimalt og i mange sager via kommunens børn- og ungelæger, der formidler forespørgsler, udredninger eller indlæggelser ved direkte kontakt med Børnehospitalet. Børnehospitalet har en socialpædiatrisk overlæge, med hvem kommunens børn- og ungelæger kan aftale møder og undersøgelser i sager, hvor der er mistanke om overgreb eller anden form for omsorgssvigt, der kræver lægefaglig handling akut.

Børn- og ungeoverlægen har regelmæssige møder med den administrerende overlæge mhp løbende udvikling af samarbejdet.

Samarbejdet med den lokale børn- og ungdomspsykiatriske afdeling (BUP) fungerer rigtig godt som en følge af en årelang lokal samarbejdsaftale mellem Børn- og Familieafdelingen Odense Kommune og BUP. Der afholdes planlagte møder fire gange årligt, hvor aftalerne i samarbejdsaftalen afstemmes. Det er altid muligt med konsultativ drøftelse af en sag med psykiatrisk problematik, samt aftaler om subakutte vurderinger/indlæggelser om nødvendigt.

Børn- og Familieafdelingen har i samarbejde med BUP et satspuljeprosjekt "Kvalitet i anbringelsen af psykisk syge børn og unge". Her er ansat to konsulenter - en børnepsykiater og en psykiatrisk pædagog på fuld tid, som betjener døgninstitutioner, der rummer børn med psykiatriske vanskeligheder. Konsulenterne giver råd og vejledning før endelig anbringelse af et barn/ung med psykiatrisk problematik, og følger barnet ud i selve anbringelsen, så institutionen er klædt på til opgaven. Konsulenterne kan også justere medicin og foranledige indlæggelser eller yderligere udredning på Børnepsykiatrisk afdeling.

Projektet udløber desværre med udgangen af 2011.

Klager

Nedenstående er opgørelse over klager til **Det Social Nævn** vedr. alle afgørelser i foranstaltningssager, dvs. afgørelser truffet af forvaltningen (og derved undtaget afgørelser vedr. tvangsbestemmelserne, idet disse påklages til Ankestyrelsen).

	Antal Afgørelses-breve	Antal Forhold	Omgjort/ ændret afgørelse (kat. 3)	Hjemvist til fornyet vurdering (kat. 4)	I alt (kat. 3 + 4)	I alt i procent (kat. 3 + 4 / forhold)
2008	38	41	2	5	7	17 %
2009	72	78	2	18	20	25 %
2010	78	81	8	11	19	23 %

Kat. 4 indeholder ikke kun et afslag, men kan også være at kommunen skal foretage en genvurdering pga. nye oplysninger etc.

Kat. 3 er reelle afgørelser som DSN har omgjort/ændret, hvorfor disse tal er de mest præcise at tage udgangspunkt i, i opgørelser.

Nedenstående er opgørelse er vedr. afgørelser truffet af børn- og ungeudvalget (tvangsudvalget) og efterfølgende **anket til Ankestyrelsen**. Der er ikke en samlet opgørelse for 2008, hvorfor det alene er for 2009 og 2010:

	Antal afgørelser anket til Ankestyrelsen	Antal afgørelser, med fuld medhold	Antal afgørelser, med delvis medhold *	Antal afgørelser uden medhold **
2009	24	16	8	0
2010	20	10	8	2

* I alle disse sager var Ankestyrelsen enig i selv anbringelsen, men der er f.eks. sket omgørelser/reguleringerne i forhold til genbehandlingsfristen (perioden for afgørelsen). I nogle sager er genbehandlingsfristen sat ned, i andre sager op.

** Disse sager omhandler alene afgørelse vedr. afbrydelse af samvær mellem forældre og anbragt barn, dvs. kommunen har ment, der skulle ske afbrydelse af samvær, men dette har Ankestyrelsen omgjort.